

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

13.1.2023

Varsinais-Suomen ELY-keskus,
Kalatalouspalvelut
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Viite Lausuntopyyntö sähköpostitse 07.12.2022 (VARELY/7727/2022)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Porvoo-Sipoon kalatalousalueen kalastuksensäätelyn hakemuksesta

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut Porvoo-Sipoon kalatalousalueen kalastuksensäätelyn hakemukseen ja lausuu hakemuksesta kunnioittavasti seuraavaa.

TAUSTAA

Porvoo-Sipoon kalatalousalue on hakemuksellaan 9.11.2022 pyytänyt, että Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) asettaisi seuraavat kalastuskiellot seuraavin perusteluin:

Mustijoki (Svartså), Porvoonjoki (Borgå å), Iloanjoki (Illby å): 15.8.–30.11. kaikki kalastus kielletty, onkimista, pilkkimistä ja katiskalla kalastusta lukuun ottamatta. Porvoonjoessa kalastuskielto ei koske erityislupa-aluetta. Perustelut: vaelluskalavesistö.

Sipoonjoki, sisältäen kaikki sivu-uomat (Sibbo å, inkl. alla biflöden): 15.8.–30.11. kaikki kalastus kielletty, rannalta tapahtuvaa onkimista ja silakanlitkausta lukuun ottamatta. Perustelut: vaelluskalavesistö.

Sipoonlahti (Sibbo viken): 15.8.–30.11. kaikki kalastus kielletty, rannalta tapahtuvaa onkimista ja silakanlitkausta lukuun ottamatta. Perustelut: taulukossa mainitaan ”merellisen – alkuperäiseksi luokitellun kannan suojelemiseksi” (itse kalalaji uupuu).

Haikofjärden ja Stensbölefjärden: 1.5.–15.6. kaikki kalastus kielletty, rannalta tapahtuvaa onkimista ja silakanlitkausta lukuun ottamatta. Perustelut: kuhan kudun suojeleminen ja kuhakantojen vahvistaminen.

Långviken, mukaan lukien suistoalue: 1.4.–30.6. kaikki kalastus kielletty. Perustelut: useamman kalalajin tärkeä kutualue.

Verkkokalastuksen säätely: kalatalousalueella on verkkojen pienin sallittu solmuväli 50 mm yli 1,8 m syville verkoille. Rajoitus ei kuitenkaan koske 1-luokan kaupallisia kalastajia. Silakan, kilohailin ja täkykalan verkkokalastus on pienemmälläkin solmuväleillä sallittua.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN KANTA

SVK muistuttaa, että kalastuslain 53 § ja 54 § mukaan rajoitukset tai kiellot eivät saa rajoittaa kalastusoikeuden hyödyntämistä eikä heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää, kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen saavuttamiseksi ja toteuttamiseksi.

Mustijoki (Svartså), Porvoonjoki (Borgå å), Ilolanjoki (Illby å)

SVK huomauttaa, ettei vaelluskalavesistöstatus itsessään ole perusta kalastuksen rajoittamiselle, vaan yleiset tunnistetut ja tarpeelliset kalastuksen rajoittamistoimenpiteet ovat valmiiksi voimassa kalastuslain ja -asetuksen kautta. Kieltohakemuksessa ei käy ilmi ehdotuksen pohjaksi olevaa kalalajia. Mikäli se on meritaimen, on sen rasvaevälliset yksilöt joka tapauksessa rauhoitettu ja siksi vapautettava. Lisäksi rasvaeväleikattu meritaimen on joessa ja purossa rauhoitettu 1.9.–30.11. Erityistä perustetta ehdotetulle kiellolle ei ole hakemuksessa esitetty, jolloin sen tarkoitus jää esitetyssä muodossaan epäselväksi ja vaille perustaa.

Hakemuksessa todetaan myös, ettei kiello koskisi Porvoonjoen erityislupa-alueita. SVK kysyykin, miksi kalastusta esitetään kiellettäväksi muilla suvantoalueilla, mutta samanaikaisesti kalastus olisi sallittua erityislupa-alueella vesien omistajan luvalla? Kieltoehdotus ei täytä SVK:n näkemyksen mukaan kalastuslain 53 §:n edellyttämiä perusteita. Lisäksi SVK huomauttaa, ettei yleiskalastusoikeuksia voi kalastuslain 54 §:n perusteella kieltää luonnonkaloihin perustuvan erityiskalastusalueen perustamiseksi tai ylläpitämiseksi.

Sipoonjoki, sisältäen kaikki sivu-uomat (Sibbo å, inkl. alla biflöden)

SVK viittaa yllä olevan Mustijoen, Porvoonjoen ja Ilolanjoen lausunto-osionsa vastaukseen. SVK katsoo, ettei hakemuksessa ole esitetty perusteita kiellolle ja siksi kalastusasetuksen mukainen eräiden lajien rauhoitusaika 1.9.–30.11. on riittävä säätelytoimenpide.

Sipoonlahti (Sibbo viken)

SVK:n mukaan ei ole tarkoituksenmukaista kieltää liki kaikkea vapakalastusta yli kolmen kuukauden ajaksi. Vapakalastuksessa on mahdollista vapauttaa rauhoitetut ja/tai alamittaiset saaliskalat takaisin veteen. Kieltohakemuksessa ei käy ehdotuksen pohjaksi olevaa kalalajia ilmi, mutta mikäli se on meritaimen, on se rasvaevällisenä muutenkin vapautettava ko. alueella. Kiellon tarkoitus jää esitetyssä muodossaan epäselväksi ja vaille perustetta. Lisäksi erityisesti vapakalastuksessa voidaan mahdolliset sivusaaliina saadut rauhoitetut saaliskalat nopeasti ja menestyksekkäästi vapauttaa takaisin veteen.

Haikofjärden ja Stensbölefjärden

Kalatalousalueen juuri hyväksytyssä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on kuhakannan tilaa ja sen kehittymistä käsitelty niukasti. Ainoana aluetta koskevana havaintona todetaan, että: ”*Porvoon-Sipoon alueella kaupalliset kuhasaaliit ovat vuodesta 2011 lähtien laskeneet. Saaliiden lasku viittaa myös runsauden vähenemiseen, vaikka myös kalastuksen määrä on vastaavalla ajanjaksolla laskenut*”. Toisaalta osatavoitteeseen 3 on kirjattu tavoitteeksi kuhakannan pysyminen elinvoimaisena. Toisin sanoen tällä tarkoitetaan, että kuhakanta on nykyiselläänkin elinvoimainen. Mitään selvityksiä ei kerrota alueella tehdyn kuhia tai niiden kalastusta koskien.

Lähtökohtaisesti SVK ei vastusta kuhan kutuaikaista rauhoittamista, kunhan se toteutetaan sekä **ajallisesti, että alueellisesti tarkkarajaisesti, muuta kalastusta tarpeettomasti rajoittamatta**. Etelä-Suomen merialueen kuha ei ole uhanalainen laji, vaan kannat ovat elinvoimaisia, kuten kalatalousalue itse toteaa. Liki kaiken kalastuksen kieltäminen kuhan kudun turvaamiseksi ei ole kalastuslain edellyttämällä tavalla mitoitettu toimenpide, vaan kiello rajoittaa kalastusta tarpeettoman laajasti. Lisäksi hakija esittää kalastusta kiellettäväksi merkittävästi suuremmalla alueella, kuin millä rajoituksia on aiemmin ollut ilman, että perusteluita laajennukselle on esitetty. Esitetty alue kattaisi myös alueita (Kodderviken, Emäsälön selän pohjoisosa ja Kroksnässundet), jotka eivät enää Haikofjärdeniin kuulu.

SVK katsoo, että kalastuskiellon antamiselle haetussa laajuudessa ei ole esitetty riittäviä, kalastuslain edellyttämiä perusteita.

Kuhakannan elinvoimaisuuden ja lisääntymismahdollisuuksien turvaamiseksi tehokkaampaa olisi nostaa kuhan alamitta 45 senttimetriin sekä verkkojen minimisolmuvälin suurentaminen 55 mm:iin. Määräysten tulee kohdella tasapuolisesti kaikkia kalastajaryhmiä, myös kaupallisia kalastajia. Lisäksi tulisi varmistaa kuhan vapaa liikkuminen kutualueille ja sieltä pois, eli esim. salmet yms. kulkuväylät tulisi pitää pyydyksistä vapaina.

Långviken, mukaan lukien suistoalue

SVK toteaa, ettei kyseistä aluetta ja sen merkitystä kevätkutuisten kalojen tärkeänä lisääntymisalueena ole lainkaan tunnistettu käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Långviken ja sen sualue vaikuttaa karttatarkastelun perusteella olevan kuitenkin potentiaalinen kevätkutuisten kalojen lisääntymisalue, joka sijaintinsa puolesta voi olla merkityksellinen ulkosaariston kalakannoille. SVK voi hyväksyä alueelle annettavan kalojen luontaista lisääntymistä tukevan kalastusrajoituksen, kunhan sen on tarpeeseen sovitettu. Tämän vuoksi hakijan tulisi tarkentaa hakemusta kertomalla, minkä laji(e)n lisääntymistä rajoituksella on tarkoitus turvata. Lisäksi SVK kaipaa lisätietoja siitä, millainen kalastus alueella mahdollisesti lisääntyviä kaloja uhkaa, jotta voidaan ottaa kantaa tarkoituksenmukaisimpaan rajoitustoimenpiteeseen.

Verkkokalastuksen säätely

SVK toteaa ensinnäkin, että verkkojen solmuvälisäätelyyn tulisi sisällyttää kaikki verkot, myös $\leq 1,8$ m. Rajoituksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta ja sosiaalisen kestävyuden vahvistamiseksi tulee säätelyn koskea kaikkia kalastajaryhmiä tasapuolisesti, ilman poikkeuksia.

SVK huomauttaa, että pienin sallittu solmuväli tulisi kasvattaa vähintään 55 millimetriin haetun 50 millimetrin sijasta. Luonnonvarakeskuksen Kalavarojen käyttö ja hoito A -oppaan sivulla 230 olevan solmuvälitaulukon perusteella 50 mm solmuvälin verkkoihin alkavat esimerkiksi kuhat jäädä merkittävästi saaliiksi 41 cm pituisina, eli alamittaisina. Meritaimenet alkavat puolestaan jäämään jo 34 senttimetrin pituisena 50 millimetriseen verkkoon ja tehokkaimmillaan kyseinen solmuväli on 49 senttimetrin mittaisille meritaimenille. SVK muistuttaa, että kalastuslain 56 §:n mukaan alinta pyyntimittaa pienemmän kalan pyytäminen on kielletty ja ehdottaa hakijaa siksi tekemään alueellisia tarkennuksia solmuvälisäätelyn täsmentämiseksi.

SVK kannattaa solmuvälipoikkeuksen myöntämistä silakan, kilohailin ja täkykalojen verkkokalastukseen.

SVK toteaa lopuksi, että **ehdotetut kieltoalueet ovat erityisesti vavalla tapahtuvan kalastuksen osalta tarkoitukseensa nähden pääosin ylisuuria ja kieltoajat liian pitkiä**. Kyseessä on ehdotuksen pohjalta toista tuhatta hehtaaria vettä, karkeasti katsottuna. Kalatalousalueen tulisi tarkemmin määrittää keskeisimmät lisääntymisalueet, jonne mahdolliset ja oleellisiin pyyntimuotoihin kohdenneet kiellot myönnettäisiin kalastuslain 53 §:n perusteella. Yleiskalastusoikeuksien kieltämisen tulee olla vasta äärimmäisin keino kalakantojen kehittämisessä. Mikäli hakijalla on yleinen huoli kalastuspaineen suuruudesta hallinnoimillaan alueilla, voidaan omistajien myymien passiivipyydyks- ja monivapalupien ehtoihin sisällyttää alueellisia ja ajallisia rajoituksia.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Marcus Wikström (lausunnon valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja